Valiokunnan lausunto MmVL 8/2022 vp– HE 27/2022 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle ilmastolaiksi

Ympäristövaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle ilmastolaiksi (HE 27/2022 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava ympäristövaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- ympäristöneuvos Jarmo Muurman, ympäristöministeriö
- hallitussihteeri Outi Kumpuvaara, ympäristöministeriö
- asiantuntija Karin Cederlöf, ympäristöministeriö
- luonnonvaraneuvos Heikki Granholm, maa- ja metsätalousministeriö
- neuvotteleva virkamies Kirsi Mäkinen, maa- ja metsätalousministeriö
- tutkimusprofessori Raisa Mäkipää, Luonnonvarakeskus
- aluekehityksen johtava asiantuntija Jyrki Haataja, Suomen metsäkeskus
- metsänhoidon asiantuntija Juha Tuononen, Suomen metsäkeskus
- ilmastopanelisti Kristiina Lång, Suomen ilmastopaneeli
- johtava asiantuntija Janne Peljo, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- ekonomisti Petteri Haveri, Energiateollisuus ry
- ympäristöjohtaja Liisa Pietola, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- johtaja Jyrki Peisa, Metsäteollisuus ry
- yhteiskuntasuhdepäällikkö Anniina Kostilainen, Sahateollisuus ry
- elinkeino- ja ilmastoasiantuntija Teppo Säkkinen, Keskuskauppakamari

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- työ- ja elinkeinoministeriö
- saamelaiskäräjät
- Metsähallitus
- Suomen ympäristökeskus
- Paliskuntain yhdistys
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Suomen Yrittäjät ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ry

Hyväksytty
3.2

- Kauppapuutarhaliitto ry
- WWF Suomi

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:
- Neova Oy

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Ilmastolain uudistus ajankohtaisessa kansainvälisessä tilanteessa

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ilmastolaki. Samalla voimassa oleva ilmastolaki vuodelta 2015 ehdotetaan kumottavaksi. Esityksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti vahvistaa ilmastolain ohjausvaikutusta ja varmistaa, että Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä. Esityksen valmistelun taustalla ovat hallitusohjelman lisäksi myös eduskunnan lausumat koskien ilmastovuosikertomusta. Maa- ja metsätalousvaliokunta toteaa, että uudessa ilmastolaissa säädetään uusista ilmastotavoitteista, laajennetaan ilmastolain mukainen suunnittelujärjestelmä koskemaan maankäyttösektoria sekä täsmennetään sääntelyä muiltakin osin. Ilmastolaki on uudistuksen jälkeenkin luonteeltaan puitelaki, jonka velvoitteet kohdistuvat valtion viranomaisiin, eikä laki velvoita suoraan yksityisiä toimijoita. Valiokunta pitää tätä lain lähtökohtaa tärkeänä ja kannatettavana.

Hallitusohjelman mukainen hiilineutraaliustavoite edellyttää, että vuonna 2035 raportoidut päästöt ja nielujen aikaansaamat poistumat ovat tasapainossa siten, että päästöt ovat enintään yhtä suuret kuin nielujen aikaansaamat poistumat. Vuoden 2035 jälkeen tähdätään hiilinegatiivisuuteen vähentämällä edelleen päästöjä ja vahvistamalla nieluja. Ilmastolakiin esitetään näiden tavoitteiden ohella lisättäväksi vuodelle 2030 vähintään 60 prosentin päästövähennystavoite, vuodelle 2040 vähintään 80 prosentin päästövähennystavoite ja vuodelle 2050 vähintään 90 prosentin päästövähennystavoite verrattuna vuoteen 1990. Tavoitteiden kirjaaminen lakiin parantaa ilmastolain selkeyttä ja lisää ennakoitavuutta, mitä on valiokunnan saamissa lausunnoissa pidetty laajasti tarpeellisena ja kannatettavana niin maataloustuottajien, muiden yritysten, teollisuuden kuin kansalaistenkin näkökulmasta. Pitkäjänteinen ja ennakoiva lainsäädäntö luo pohjan markkinalähtöisille ilmastoratkaisuille. Hallituksen esityksen mukaan hiilineutraaliustavoitetta sekä muita lakiin kirjattavia päästövähennystavoitteita arvioidaan vuonna 2025. Arvioinnissa otetaan huomioon uusin tieteellinen tieto, teknologian kehitys, muiden maiden päästösitoumukset ja mahdollisuudet kansainvälisten joustojen käyttöön sekä päästövähennystoimenpiteiden kustannustehokkuus. Valiokunta pitää hallituksen esityksen mukaista vuoden 2025 arviointia perusteltuna. Lisäksi tulee kuitenkin aktiivisesti seurata kansainvälisen tilanteen kehittymistä ja sen vaikutusta ilmastolain nojalla lähivuosina laadittaviin suunnitelmiin.

Venäjän aloitettua sotatoimet Ukrainassa huoltovarmuuden merkitys on korostunut erityisesti energiahuollon toimitusvarmuuden, ruokaturvan sekä energian ja ruoan omavaraisuuden näkökulmasta. Valiokunta tarkastelee jäljempänä ilmastolain mukaista suunnittelujärjestelmää ja suunnitelmille asetettuja vaatimuksia tarkemmin, mutta korostaa tässä kansainvälisessä tilanteessa eräitä ilmastopolitiikan keskeisiä lähtökohtia. Ensisijaista on, että Suomen huoltovarmuudesta huolehditaan kaikissa olosuhteissa. Hallituksen esitykseen sisältyvän ilmastolain 8 §:n mukaan

ilmastopolitiikan suunnitelmien valmistelussa on otettava huomioon muun ohella ympäristölliset, taloudelliset ja sosiaaliset tekijät kestävän kehityksen periaatteen mukaisesti, ilmastotoimien kustannustehokkuus sekä suunnitelmien vaikutukset kotimaiseen ruokaturvaan. Valiokunta katsoo, että näiden suunnitelmien yleisten vaatimusten mukaisesti suunnitelmien valmistelussa tulee ottaa huomioon huoltovarmuuden korostunut merkitys sekä energian ja elintarvikkeiden hinnannousun vaikutus kansalaisten arkeen ja yhteiskunnan resilienssiin. Ilmastotoimien suunnittelussa tulee huolehtia kansalaisten mahdollisuuksista vaikuttaa ilmastopolitiikkaan ja omaa arkeaan koskeviin ratkaisuihin. Valiokunta korostaa, että vaatimusten noudattamiseksi ja oikeudenmukaisen siirtymän varmistamiseksi tarvitaan kattavasti tietoa ilmastotoimien sosiaalisista ja alueellisista vaikutuksista myös muuttuvassa kansainvälisessä tilanteessa.

Venäjän sotatoimet ovat korostaneet tarvetta päästä eroon riippuvuudesta Venäjällä tuotetusta fossiilisesta energiasta. Valiokunta katsoo, että tämä kehitys voi osaltaan vauhdittaa siirtymistä kotimaassa tuotettuun uusiutuvaan energiaan. Valiokunta pitää kuitenkin välttämättömänä, että Venäjän ja Ukrainan tilanteen vaikutuksista Suomen huoltovarmuuteen laaditaan mahdollisimman pian kattava tilannekatsaus, jonka pohjalta myös ilmastotoimia voidaan arvioida. Konkreettisesti ajankohtainen tarve energian kotimaisuusasteen kasvattamiselle saattaa esimerkiksi lisätä tarvetta hyödyntää enemmän kotimaista energiapuuta. Energiantarpeeseen tulee käyttää myös metsätalouden jalostuksen kelpaamattomia jätteitä ja tähteitä sahateollisuuden sivuvirtoja tehokkaasti hyödyntäen, eikä se saa vaarantaa ainespuun saatavuutta. Vastaavasti kotimaisen ruoantuotannon turvaaminen edellyttää, että aktiivisessa viljelyssä oleva peltopinta-ala ei vähene. Näin ollen esimerkiksi turvepeltojen osalta tarpeellisista päästövähennyksistä tulee huolehtia viljelymenetelmiä kehittämällä ja mahdolliset peltojen vettämiseen liittyvät toimenpiteet kohdistaa sellaisille alueille, joilla on ruoantuotannon kannalta vain vähäinen merkitys. Kotimaiseen ruokaturvaan liittyvät myös kysymykset ravinteiden kiertotalouden hyödyntämisestä ja ruokahävikin minimoinnista. Valiokunta korostaa, että huoltovarmuuden kannalta on välttämätöntä turvata edellytykset maatalouden päätehtävästä eli ruoantuotannosta huolehtimiseen.

Ilmastolain mukainen suunnittelujärjestelmä

Hallituksen esityksen mukaan uudessa ilmastolaissa säädetään ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmästä, johon voimassa olevan ilmastolain mukaisesti kuuluvat pitkän aikavälin suunnitelma, keskipitkän aikavälin suunnitelma sekä ilmastonmuutokseen sopeutumista koskeva suunnitelma. Suunnittelujärjestelmää laajennetaan maankäyttösektoriin, joten myös uuden maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman valmistelusta ja sisältövaatimuksista esitetään säädettäväksi jatkossa ilmastolaissa. Uusi maankäyttösektorin suunnitelma tulee laatia vähintään joka toinen vaalikausi. Samanlainen aikajänne koskee jatkossa myös sopeutumissuunnitelman valmistelua. Maa- ja metsätalousvaliokunta korostaa, että ilmastolain mukaisten eri suunnitelmien koordinoinnista keskenään ja suhteessa myös työvoima- ja elinkeinoministeriön johdolla vaalikausittain valmisteltavaan ilmasto- ja energiastrategiaan tulee huolehtia. Tarve suunnitelmien yhteensovittamiseen korostuu, kun suunnitelmia laaditaan eri aikataulussa ja siten myös eri hallituskausilla. Valiokunta katsoo, että erillisiä suunnitelmia valmisteltaessa tulee arvioida ilmastopolitiikan kokonaisvaikutuksia esimerkiksi ympäristöön, kansalaisiin ja talouteen. Suunnitelmissa on tarpeellista esittää myös arvio tietojen epävarmuudesta, sekä ehdotus esitettävien ilmastotoimenpiteiden vaikutusten seurannasta ja mahdollisista seurannan kehittämistoimista. Samalla tulee

huolehtia siitä, ettei ilmastolain suunnittelujärjestelmä kokonaisuutena lisää hallinnollista taakkaa.

Valiokunta toteaa, että Suomessa maa- ja metsätalous ovat niitä toimialoja, joilla ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat tuntuvia ja jotka kohtaavat uudet haasteet ensimmäisinä. Toisaalta maa- ja metsätalous ovat ratkaisevassa asemassa ilmastotavoitteiden saavuttamisessa mahdollistaessaan aktiivisen hiilensidonnan. Ilmastolain mukaisista suunnitelmista erityisesti maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma on maa- ja metsätalouden kannalta keskeisessä asemassa. Maankäyttösektorille ei aseteta määrällisiä tavoitteita laissa, mutta tavoitteita voidaan asettaa maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma on tarkoitus antaa eduskunnalle valtioneuvoston selontekona vielä kevätistuntokauden 2022 aikana.

Ilmastonmuutoksen hillinnässä ensisijainen keino ja tavoite on vähentää fossiilisten raaka-aineiden käyttöä, ja nielujen lisääminen on päästöjen vähentämiseen nähden toissijainen toimenpide. Erityisesti metsien hiilinielun ja -varaston merkitys ilmastonmuutoksen hillinnässä on kuitenkin merkittävä. Valiokunta pitää tärkeänä, että uusiutuvista raaka-aineista tehtyjen tuotteiden substituutiovaikutus ja hiilivarasto otetaan huomioon ilmastolain mukaisissa suunnitelmissa siten, että metsien käytöstä ja sen vaikutuksesta ilmastonmuutoksen hillintään saadaan kokonaiskuva, eikä suunnitelmissa päädytä osaoptimointiin. Ilmastopäästöjen vähentämisen lisäksi myös niiden kompensoinnista tarvitaan nykyistä selkeämpää sääntelyä. Ilmastonmuutoksen eteneminen lisää hiilinieluihin liittyviä epävarmuuksia ja riskejä, kun esimerkiksi metsät ovat enenevässä määrin alttiita erilaisille häiriöille ja tuhoille. Lisäksi nielujen laskentaan ja todentamiseen liittyy merkittävää epävarmuutta. Valiokunta korostaa, että erityisesti maa- ja metsätalousmaan hiilensidonnasta tarvitaan lisää tutkimustietoa, jotta kasvihuonekaasupäästöjen ja nielujen arviointi perustuu luotettaviin tietoihin ja laskentamalleihin. Parhaillaan onkin käynnissä paljon uutta tutkimusta, jonka avulla erityisesti ruoantuotannon maaperäpäästöt tarkentuvat.

Metsien hiilivaraston ja monimuotoisuuden säilyttämiseksi ilmastotoimien tulee edistää metsien kasvukykyä, tuho- ja häiriökestävyyttä sekä monipuolisuutta. Aktiivisen metsätalouden toimilla metsien nieluvaikutus pysyy voimassa ja voidaan samalla tuottaa ilmastomyönteisiä puupohjaisia tuotteita maailmalle sekä pitää kansantalous kunnossa. Valiokunta pitää tärkeänä, että metsänomistajia kannustetaan metsänhoitotöiden aktiiviseen ja oikea-aikaiseen tekemiseen ja hoitorästien purkamiseen, hakkuumahdollisuuksien hyödyntämiseen erityisesti harvennushakkuiden osalta, nopeaan uudistumiseen sekä metsätuhojen ennakoivaan torjuntaan. Fossiilisten raaka-aineiden käyttöä voidaan korvata uusiutuvilla raaka-aineilla, kuten metsäbiomassalla tai puupohjaisilla tuotteilla, mikä vähentää fossiilisten raaka-aineiden käytöstä syntyvää pitkäaikaista ilmastovaikutusta. Pitkäikäiset puupohjaiset tuotteet voivat myös toimia hiilivarastoina esimerkiksi saha- ja rakennusteollisuudessa. Puupohjaiset tuotteet ovat usein myös kierrätettäviä ja biohajoavia.

Ilmastolain mukaisia suunnitelmia valmisteltaessa tulee ottaa huomioon tavoitteiden ja toimenpiteiden kytkennät globaalilla tasolla, mihin liittyvät erityisesti päästöjen vuotovaikutukset. Jos ilmastopäästöjen vähentämisessä keskitytään ainoastaan kansalliseen tasoon, eikä arvioida myös kulutuksen siirtymistä tuontituotteisiin tai -raaka-aineisiin, voi asetettujen toimenpiteiden vaikutus niin sanotun hiilivuodon seurauksena olla ennakoitua vähäisempi. Tähän globaalin tason tarkasteluun liittyvät myös kysymykset suomalaisten kuluttajien hiilijalanjäljen ja toisaalta suoma-

laisten vientiyritysten hiilikädenjäljen huomioon ottamisesta. Hiilijalanjäljellä tarkoitetaan jonkin tuotteen, toiminnan tai palvelun elinkaaren aikana aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä. Hiilikädenjälki viittaa puolestaan tuotteen, prosessin tai palvelun ilmastohyötyihin eli päästövähennyspotentiaaliin käyttäjälle.

Hallituksen esityksen mukaan kulutusperäisiä päästöjä tarkastellaan keskipitkän aikavälin suunnitelmassa tarpeen mukaan. Valiokunta katsoo, että kulutusperäisten päästöjen kehitystä on tärkeää tarkastella keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa säännöllisesti. Ilmastovuosikertomuksesta antamassaan lausunnossa valiokunta on edellyttänyt, että seuraavassa kertomuksessa esitetään laskelmia erityisesti tuontiruoan hiilijalanjäljestä (MmVL 27/2021 vp - K 18/2021 vp). Menetelmällisistä ja lähtötietoihin liittyvistä monimutkaisuuksista huolimatta tulee kulutusperäisten päästöjen seurantaa kehittää. Globaalien ilmastopäästöjen vähentämisen ja Suomen talouden näkökulmasta on tärkeää arvioida suomalaisen kulutuksen hiilijalanjäljen lisäksi myös, mistä Suomen hiilikädenjälki nykyisellään muodostuu ja millainen potentiaali sen kasvattamisessa globaalisti on. Suomi on tällä hetkellä yksi maailman parhaista puhtaan teknologian innovaatiomaista, ja suomalaisilla yrityksillä on tarjota maailmalle ratkaisuja päästöjen vähentämiseen. Erityisesti puurakentamisessa tuotteiden hiilikädenjälki on merkittävä, sillä puurakentamisella voidaan leikata noin 30 prosenttia rakentamishetken hiilidioksidipäästöistä ja varastoida hiiltä kestävällä tavalla. Valiokunta katsoo, että puurakentamisen osuuden lisäämiseen voidaan kansallisesti kannustaa erityisesti julkisessa rakentamisessa sovellettavien menettelyiden avulla.Julkiset hankinnat ovat keskeisessä asemassa myös pyrittäessä pienentämään edellä mainittua ruoan hiilijalanjälkeä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että ympäristövaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2022 vp

Helsingissä 7.4.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
varapuheenjohtaja Ritva Elomaa ps
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Mikko Lundén ps
jäsen Anders Norrback r
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Peter Östman kd
varajäsen Jenni Pitko vihr
varajäsen Juha Pylväs kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuire Taina

Eriävä mielipide

Perustelut

Hallituksen esityksessä ehdotetaan uuden ilmastolain säätämistä. Esityksessä on lukuisia ongelmia. Merkittävä osa niistä kiteytyy suunnitelman liialliseen kunnianhimon tasoon ja siihen, että valmistelutyö tehtiin ennen Venäjän ja Ukrainan sotaa. Jälkimmäisen vuoksi asetetut tavoitteet eivät täten huomioi kotimaisen huoltovarmuuden ja energiapolitiikan tarpeita.

Hallituksen esityksessä tavoitteet vuosilukuineen on asetettu ilman tietämystä siitä, mitä keinoja aiotaan tai on mahdollista käyttää muuttuneessa energiapoliittisessa tilanteessa, kun otetaan huomioon vihreän siirtymän vaatimat suuret investoinnit.

Esityksessä ei myöskään huomioida suunnitelman kustannuksia suomalaisille kotitalouksille. Tavoitetaso on asetettu korkealle, mutta missään vaiheessa suomalaisiin kotitalouksiin kohdistuvaa taakkaa ei tuoda esille. Tavoitellulle muutoksen nopeudelle, eli suomalaisten arjen kustannuksille, ei esitetä hintaa.

Ajankohtainen ulko- ja turvallisuuspoliittinen tilanne on huomioitava myös ilmastolain ja vihreän siirtymän yhteydessä. Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset ovat laajat, eikä niiden tai sodan kestoa pystytä tarkasti arvioimaan. Käytännössä katsoen kotitalouksiin, yrityksiin ja maataloustuottajiin kohdistuva kustannuspaine on toistaiseksi voimassa oleva. Tässä tilanteessa on kestämätöntä edistää suunnitelmia, jotka heikentävät kotitalouksien resilienssiä eli kantokykyä. Kantokyvyn heikentyminen voi pahimmillaan häiritä yhteiskuntarauhaa eritoten haja-asutusalueilla, jos päivittäinen asiointi muuttuu liian kalliiksi tai elinkeinoelämän edellytyksiä heikennetään.

Hallituksen ilmastopolitiikassa toistuu usein sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyyden käsitekolmikko. Kuitenkin yhtä usein samaisessa politiikanteossa unohtuu alueellisen kestävyyden näkökulma. Ilmastolain vaikutukset kohdentuvat Suomessa eri tavoin: siinä missä Helsingissä hiilineutraalius ei käytännössä vähennä alueellista elinvoimaisuutta, on sen vaikutus Suomen maakuntien elinvoimaisuuteen suhteettoman kova. Esimerkiksi kotimaisen huoltovarmuuden kannalta olennaiset teollisuudenalat ja maatalousmaat ovat usein maakunnissa.

Onnistuneen ilmastopolitiikan edellytys on toimiva ja kilpailukykyinen yrityskenttä sekä kriittisten raaka-ainevirtojen turvaaminen. Venäjän hyökkäyssodasta ja muista ulkoisista tekijöistä syntynyt kustannuspaine sekä esitetty ilmastolaki heikentävät yritysten kilpailu- ja investointikykyä. Harkitsematon toteutus luo myös tarpeetonta hiilivuodon riskiä eli uhkaa siitä, että teollisuutta siirtyy matalampien ympäristönormien maihin.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan tulee nopeuttamaan uusiutuvan energian investointeja koko Euroopassa. Uusiutuva energia ei kuitenkaan kykene nopeasti paikkaamaan Venäjältä tuotettua energiaa. Lähivuosina Suomessa tulee hyödyntää kotimaista energiaturvetta ja haketta nykyistä enemmän, jotta huoltovarmuus turvataan.

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2022 vp
Eriävä mielipide

Hallituksen esitys ei huomioi kriittisten raaka-aineiden merkitystä Suomen taloudelle sekä onnistuneelle ilmastopolitiikalle. Näiden raaka-aineiden merkitys on elimellisen tärkeä uusien ja ilmastoystävällisempien teknologioiden käyttöönotossa.

Vihreä siirtymä vaatii myös Suomelta huoltovarmuudellisia toimenpiteitä, joita ei käsitellä hallituksen esityksessä Irtaantuminen fossiilienergiasta tarvitsee globaalisti ajatellen valtavan määrän maametalleja, joita ei louhita lainkaan tarpeeksi Euroopassa, ei varsinkaan Suomessa ja Ruotsissa. Merkittävä osa vihreän siirtymän vaatimista maametalleista on autoritäärisen Kiinan maaperässä.

Allekirjoittaneiden valiokuntaryhmien mielestä emme saa liian yksipuolisella ilmasto-ohjelmalla ajautua Venäjä-riippuvuudesta Kiina-riippuvuuteen. Sellainen politiikka, joka siirtää päästöjä oman maan ulkopuolelle esimerkiksi juuri vihreän siirtymän vaatiman kaivostoiminnan kautta tai estää kotimaisten luonnonvarojen hyödyntämisen, ei ole vastuullista.

Kokonaisuudessaan hallituksen esityksessä uudeksi ilmastolaiksi ei riittävällä tavalla huomioida esitettyjen muutosten sekä ulkoisten tekijöiden vaikutusta suomalaisten kotitalouksien ja yritysten kohtaamaan kustannuspaineeseen. Hallituksen on ennen lain hyväksymistä kyettävä täsmällisemmin selvittämään vihreän siirtymän kokonaisvaikutukset.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme, että ympäristövaliokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi lausuman:

Eriävän mielipiteen lausumaesitys

Eduskunta edellyttää, että ilmastolaissa säädettyjen päästötavoitteiden sekä niiden pohjalta valmisteltujen toimien vaikutusta yritysten kilpailukykyyn, suomalaisten ostovoimaan ja arjen kustannuksiin seurataan jatkuvasti. Mikäli päästötavoitteiden vaikutus näihin on kohtuuton, tulee tavoitetasoja tarkastella uudelleen ja päivittää kohtuullisemmiksi. Poikkeaminen voi tulla kyseeseen myös erityisen painavassa kriisitilanteessa, esimerkiksi pandemiassa, sotatilanteessa, luonnonmullistuksessa tai muussa vakavassa häiriössä, joka kohdistuu energia- tai tietoinfrastruktuuriin.

Päästövähennykset tulee tehdä mahdollisimman kustannustehokkaasti tutkittuun tietoon pohjautuen. Ilman kustannustietoisuutta ja tarkkaa punnintaa on vaarana, että edelläkävijyyden kustannukset ovat suuremmat kuin hyödyt.

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2022 vp

Helsinki 7.4.2022

Janne Heikkinen kok
Markku Eestilä kok
Peter Östman kd
Mikko Lundén ps
Ritva Elomaa ps